

Redbad - De Fryske kening

Handleiding NL

Wat leuk dat jullie aan de slag gaan met het project 'Redbad, de Fryske kening'. In deze handleiding vind je de opzet van het project en per aflevering een overzicht van de inhoud van de lessen.

Algemeen

De afleveringen van Tsjil Tsjekt 'Redbad, de Fryske kening' zijn steeds het beginpunt van de les. Naar aanleiding van de aflevering kunnen de leerlingen aan de slag met de opdrachtkaarten.

Alle materialen die nodig zijn voor de uitvoering van de lessen in het project, zijn te vinden op de website:

www.keningredbad.nl

In de 'Redbad-box', die bij het project hoort, zijn de opdrachtkaarten en materialen fysiek te vinden.

De opdrachtkaarten bevatten 3 opdrachten die passen bij het thema van de afleveringen. Op alle kaarten is de opbouw van de opdrachten hetzelfde:

- A. Yn petear** – praten over het thema van de aflevering
- B. Doe en no** – vergelijken van de verschillende tijden
- C. Undersyk** – meer ontdekken over het thema

Je kunt alle opdrachten op de kaart doen, maar je kunt ook per opdrachtkaart bekijken welke opdrachten het meest passend zijn voor je groep en dan een keuze maken uit de opdrachten.

Bij sommige opdrachten moeten de leerlingen wat opschrijven. Dat kan op een los blaadje of in een eigen schrift. De aantekeningen worden vaak gebruikt voor een gesprek. Een andere optie is om de bevindingen per opdracht in een muurkrant verwerken, om de bevindingen wat langer te bewaren.

Bekijk per opdrachtkaart of het nodig is om kopieën van het materiaal te maken, bijvoorbeeld omdat de leerlingen in groepjes met elkaar aan de slag gaan.

Bij het project zijn ook vier grote opdrachten ontwikkeld. Voor de grote opdrachten kunnen de leerlingen alle kennis en kunde inzetten die ze gedurende het project hebben opgedaan.

De verschillende grote opdrachten kunnen aansluiten bij de verschillende talenten van de leerlingen. De grote opdrachten zijn te vinden in de 'Redbad-box' en op de website:

1. De Redbad-rapbattle – leerlingen schrijven een rapbattle tussen twee personen uit de tijd van Redbad en voeren die rapbattle uit.
2. In dei út it libben – leerlingen spelen een scène na over het leven van zelfgekozen personages uit de tijd van Redbad.
3. Redbad-kwartet – leerlingen maken en spelen een kwartet spel over de thema's die aan bod zijn geweest.
4. Terpelânskip – leerlingen bouwen het Friese landschap uit de tijd van Redbad na. Dit project leent zich heel goed om aan het eind af te sluiten met een presentatie en tentoonstelling waarbij de leerlingen kunnen laten zien wat zij allemaal hebben geleerd.

Van 5 september 2026 tot 7 februari 2027 is in het Fries Museum in Leeuwarden de grote tentoonstelling 'Redbad, de legendarische koning' te zien. De afleveringen van Tsjil Tsjekt en de materialen van de 'Redbad-box' zijn gemaakt in het kader van deze bijzondere tentoonstelling en in samenwerking met het Fries Museum. Het Fries Museum ontvangt ook schoolgroepen.

Met dit project werken jullie op een inspirerende manier aan alle 5 domeinen van de kerndoelen voor Friese taal en cultuur die in 2026 zijn vastgesteld:

1. Rike learomjouwing – met de mooie materialen uit de 'Redbad-box'
2. Taal leare en brûke – door de Friese afleveringen en met de verschillende opdrachten
3. Taalbewustwêzen – door het gesprek over en het vergelijken van talen toen en nu
4. Taalekspresje – door de Grote Opdrachten
5. Kultuerbewustwêzen – door het leren over koning Redbad en Fryslân door de tijd

Met het project 'Redbad, de Fryske kening' kunnen alle leerlingen werken aan hun Friese taalontwikkeling.

Per les

Bekijk aflevering 1 van 'Tsjil Tsjekt – Redbad, de Fryske kening'.

Opdrachtkaart 1:

De Fryske kening

A. Yn petear

Bij opdracht A gaan de leerlingen met elkaar in gesprek aan de hand van vragen en opdrachten. De vragen hebben niet als doel dat er een goed antwoord gevonden wordt, maar dat de leerlingen nadenken en in gesprek gaan over het onderwerp van de aflevering.

Bij deze aflevering gaat het over: 'It Keninkryk Fryslân'. De leerlingen bekijken hoe groot het Friese rijk was en praten over het gebied en over het landschap aan de hand van opdrachtkaartjes. De opdrachtkaartjes en de nodige landkaarten zijn te vinden in de 'Redbad-box' en als pdf op de website.

Belangrijk in een gesprek met filosofische vragen: geef de kinderen denktijd. Laat ze op elkaar reageren. Vraag door naar het argument achter het antwoord. Blijf niet hangen in persoonlijke antwoorden. Geef zelf geen mening. Besef dat er geen goed of fout antwoord is.

Vragen om door te vragen zijn bijvoorbeeld:

- Kun je dat uitleggen? Wat bedoel je met...? Is dit wat je wilt zeggen:....?
- Waarom denk je dat? Kun je dat aantonen? Kun je een voorbeeld geven?
- Is dat altijd zo? Wie denkt iets anders? Kan het tegenovergestelde waar zijn? Stel je voor dat... Wat als...?
- Geldt dat dan ook voor...? Betekent dat...? Ja en...? Wie kan daar op doorgaan?

Als een stelling of vraag voldoende besproken is, vraag dan: Hoe ging het gesprek? Ben je wijzer geworden? Denk je er nu anders over? Wat was jouw inbreng? Geef een samenvatting van de antwoorden en sluit het gesprek af.

B. Doe en no

Leerlingen bekijken de hoogtekaart van Nederland en gaan op zoek naar antwoorden op vragen bij de kaart. De link naar de hoogtekaart van Nederland is te vinden op de website.

C. Undersyk

Leerlingen zullen als leiders van een stukje van Fryslân een pitch houden voor koning Redbad. Ze kiezen een doel en willen de koning overtuigen dat zij het beste plan hebben voor het Keninkryk Fryslân. Ze bereiden de pitch voor aan de hand van hulpvragen en presenteren de pitch. De hulpvragen zijn te vinden in een pdf op de website.

Bekijk aflevering 2 van 'Tsjil Tsjekt – Redbad, de Fryske kening'.

Opdrachtkaart 2:

It Fryske ryk ûnder druk

A. Yn petear

Een gesprek over: 'Wat is een goede plek om te wonen?' De vraag wordt bepaald door het gooien van een dobbelsteen. Het aantal ogen dat wordt gegooid, staat voor het nummer van de vraag op de gespreksposter. Tips voor een gesprek met filosofische vragen staan in deze handleiding bij opdracht A van kaart 1. Het aantal vragen kan worden bepaald door de leerkracht. De poster is te vinden in de 'Redbad-box' en als pdf op de website.

B. Doe en no

De leerlingen verdiepen zich in de terpenhond Oda. Ze lezen een aantal nieuwsberichten die Omrop Fryslân gepubliceerd heeft over Oda. Ze maken een aantal opdrachten waarbij ze de nieuwsberichten nodig hebben en kritisch bekijken. De opdrachten staan op de opdrachtkaart in de 'Redbad-box' en de links naar de nieuwsberichten staan op de website.

C. Undersyk

De leerlingen bekijken een animatie over de migratiestromen naar en uit Fryslân in de vroege middeleeuwen. Zij onderzoeken hoe het met de migratie van en naar hun woonplaats is. Daarvoor houden ze interviews met buurtbewoners. De resultaten verwerken ze in een eigen migratiekaart. De animatie over de migratiestromen en voorbeelden van interviewvragen zijn te vinden op de website.

Bekijk aflevering 3 van 'Tsjil Tsjekt – Redbad, de Fryske kening'.

Opdrachtkaart 3:

De Fryske see

A. Yn petear

Een gesprek over: 'de Friese handel in de vroege middeleeuwen'. De vragen staan op kaartjes in de vorm van sceatta's, dat zijn Friese munten uit de tijd van Redbad. Het gesprek kan in groepjes gevoerd worden of klassikaal. Sommige vragen doen een beroep op de voorkennis van leerlingen, andere vragen hebben een filosofische insteek. Tips voor een gesprek over filosofische vragen staan bij opdracht A van kaart 1. De sceatta-vragenkaartjes zijn te vinden in de 'Redbad-box' en als pdf op de website.

B. Doe en no

De leerlingen vergelijken de talen waar de Friese handelaren in de tijd van Redbad mee te maken hadden. Ze kijken naar overeenkomsten en verschillen en spelen een korte handelssituatie na. Een invulblad over de verschillende talen is te vinden op de opdrachtkaart in de 'Redbad-box'.

C. Undersyk

De leerlingen doen in vier groepen onderzoek naar vier verschillende aspecten van de Friese handel in de vroege middeleeuwen. De informatie die de groepen hebben gevonden wordt verzameld op een grote overzichtskaart. De opdrachtkaarten voor de vier groepen en de grote overzichtskaart zijn te vinden in de 'Redbad-box' en op de website.

Bekijk aflevering 4 van 'Tsjil Tsjekt – Redbad, de Fryske kening'.

Opdrachtkaart 4: Himmel of Walhalla?

A. Yn petear

Een gesprek over: 'veranderende verhalen'. De leerlingen doen een fluisterspelletje en denken daarna in groepjes na over perspectieven in verhalen en tradities en hoe die kunnen veranderen door de tijd. In het gesprek gaat het niet om goed of fout: het gaat om het gesprek, meningen kunnen verschillen en veranderen. Tips voor een gesprek met filosofische vragen staan bij opdracht A van kaart 1. Het fluisterverhaal en de denkvragen zijn te vinden in de 'Redbad-box' en als pdf op de website.

B. Doe en no

De leerlingen maken een tijdlijn waarop verschillende religies geplaatst worden met een aantal kenmerken en praten over wat ze hebben gevonden. Voorbeelden van religies om op de tijdlijn te plaatsen en vragen over de kenmerken staan op de opdrachtkaart in de 'Redbad-box' en op de website.

C. Undersyk

De leerlingen doen onderzoek naar bekende tradities en feestdagen van nu. Ze bedenken een nieuwe feestdag of traditie waarin ze verschillende kenmerken van bestaande tradities en feestdagen mogen combineren en die past bij deze tijd.

Grote opdrachten

De beschrijving van de grote opdrachten is te vinden op de 'Grote Opdracht'-kaart in de 'Redbad-box' en op de website.

Extra

In het kader van dit project en in samenwerking met wetenschappers, archeologen en musea heeft Mythemakers de game 'Mythwatch – Age of Redbad' ontwikkeld. In dit historische rollenspel kruipen de spelers in de huid van verschillende personages in het Frisia van de vroege middeleeuwen.

Meer informatie:

mythemakers.nl/mythwatch en mythwatch.nl

Foto: Aron Weidenaar

MYTHWATCH
AGE OF
REDBAD